

Könyvtári kis tükör. Ajánló könyvjegyzék

Általános művek, filozófia, pszichológia, vallás. 1945—1978

A Könyvtári kis tükör — Ajánló könyvjegyzék főcímmel indult sorozat 1978-as nyitó kötetét (Gyermekirodalom 1965—1975) csak három évvel később, 1981-ben követte a második (Társadalomtudományok 1945—1978), s e három év az anyaggyűjtés lezárásában is mutatkozik. A harmadik kötetre azonban — szerencsére — már nem kellett ilyen soká várni...

A sorozat célját a harmadik kötet előszava így jelöli meg: „A sorozat... azokat a könyveket sorolja fel és ismerteti röviden, amelyek az összegyűjtő szerint a legértékesebbek, legfontosabbak az 1945 óta magyar nyelven megjelentek közül.” E bibliográfiák, bár címük szerint ajánló könyvjegyzékek, valójában kettős hasznosításra készülnek. Egyrészt az egyes témakörök legfontosabb olvasnivalóiról kívánnak tájékoztatást adni az érdeklődő olvasóknak, másrészt — és érzésem szerint ez a fontosabb — a könyvtári gyakorlatban tájékoztatási segédeszközként, a régebbi törzsanyag-jegyzékek kiegészítéseként, illetve bizonyos könyvtartípusokban azok helyett is hasznosíthatók. Éppen ezért kívánatos volna, hogy a feldolgozás mélysége minden kötetben egységes legyen, azonos könyvtartípushoz igazodjék. Az eddigiek közül az első a „C”-típusú könyvtárak gyermekirodalmi törzsanyagát vette számba, a második az alapfokú könyvtárak állományának céltudatosabb kiegészítéséhez adott segítséget, a harmadik pedig már a „B”-típusú könyvtárak törzsanyagát tekintette mércének. A mérce magasabbra emelése ugyan nem hiba, az alapfokú könyvtárak azonban talán éppen az ebben a kötetben feldolgozott tudományágakban szorulnak leginkább segítségre, ezért gyakorlati szempontból hasznos lett volna a „C”-típusú könyvtárak törzsanyagát ellátni az *Új Könyvek*ből ismert betűjellel.

A sorozat új kötete az általános művek, a filozófia és a pszichológia és a vallás, tehát az 0, 1, 2 ETO-főosztályok 1945 és 1978 között megjelent, törzsanyag jellegű könyveiről tájékoztat. A szerkesztő és összeállító, *Vajda Kornél* fő célja az volt, „hogy valamennyi felvett mű értékes, napjainkban is aktuális legyen, és emellett halmazuk jól tükrözze

a tudományok jelenlegi állását, eligazítson legfontosabb problémáiban, tükrözze az ezen a területen lehetséges teljességet.” Meddő dolog volna arról vitázni, hogy a feldolgozott 235 mű közül mit lehetett volna kihagyni, vagy mással pótolni. Annál is inkább, mert a szerkesztő csak a *lehetséges* teljességet kívánta tükrözteni, s ezt jó arányérzékkel és igényes értékeléssel meg is oldotta. Alkalmazkodnia kellett ugyanis az ajánló könyvjegyzék adta keretekhez, ráadásul a sorozat céljának megfelelően a tudományágak teljes irodalma helyett csak az 1945 és 1978 között megjelent magyar nyelvű könyvekből válogathatott!

Tovább nehezítette munkáját, hogy „olyan területről ad számot, ahol egyszerre jellemző a több évszázados, esetleg több évezredes munkák változatosan aktualitása... de a tudományok gyors, szinte hihetetlenül gyors fejlődése is, vagyis a még néhány évvel ezelőtti is fontos, alapvető műveknek számító könyvek elavulása.” Ebből adódóan a buktatókat, a tévedések lehetőségét is vállalva, a régebbi értékelések felülbírálatával kellett kiválogatnia a nagy anyagból a legfontosabbnak, legértékesebbnek, ma is időszerűnek minősíthető 235 művet.

A kötet a feldolgozott témakörökben lényegében a „B”-típusú könyvtárak törzsanyag-jegyzékének tekinthető, amelybe az *Új Könyvek* megjelenése óta, tehát 1964-től 1978-ig az ebben nagybetűs jelzettel ellátott, törzsanyagnak minősített könyveket vette fel, a korábban megjelentekből pedig azokat, amelyek „legalább nagy B-t kaptak volna, ha lett volna már *Új Könyvek*”. Az 1964 utáni anyag sem azonos azonban az *Új Könyvek*ben nagybetűvel minősített könyvekkel. Részben elavulásuk, részben újraértékelésük miatt sok, korábban a törzsanyagba jelölt mű kimaradt, illetve utólag bekerült a kötetbe.

Az anyag csoportosítása az ETO-fő-táblázati számokhoz igazodva *Általános művek, Filozófia, Pszichológia, Vallás* címszavak alatt történt. A csoportokon belül a keresést és az eligazodást alcsoportok segítik. A művek besorolása nem a raktározási táblázat adta sorrendhez igazodik, hanem a visszakeresés meg-

könnyítése végett a tárgyszavak rendjében történik az analitikus feltárás.

A több szakba is besorolható könyvek csak egy helyen szerepelnek. Kár, hogy utalásokkal nem segítik a használót a „rejtőzködő” könyvek megtalálásában. Még akkor is, ha a jól megválogatott csoportcímekekre épülő, logikus felépítésű analitikus tartalomjegyzék nagyban megkönnyíti a keresést.

A bibliográfiában szereplő művekről rövidített címléírást és rövid ismertetést kapunk. Az ismertetések fő erénye, hogy rövidek, tömörek, s ahol kell (egyes részek elavulása esetén például) megbízható értékelést is adnak. Valamennyihez kapcsolódik az *Új Könyvek* tételszáma is, ezáltal a részletesebb ismertetés könnyen meglehető. A címléírás részét képező tárgyszavak nemcsak az adott mű helyét jelölik meg a tárgyszókataló-

gusban, hanem egyben az egyes témának a jegyzékben szereplőnél bővebb irodalmáról is tájékoztatnak.

Végső értékelésként megállapíthatjuk: a jó kritikai érzékkel és igényességgel válogatott kötet megvalósítja a maga elé kitűzött célt: valamennyi felvett mű értékes és időszerű. Hiányérzetünk mégis van: például a *Vallás* fejezet címen belül külön címszó a *Biblia*, ám alatta csupán két könyv szerepel, mindkettő a róla folytatott beszélgetéseket tartalmazza. De amiről beszélgetnek, a több mint hétszáz nyelven kiadott Biblia nincs említve. És hiányzik a Kossuth Kiadó gondozásában 1978-ban megjelentetett Bibliai kislekcion is a felsorolásból! (*Országos Széchényi Könyvtár, Könyvtártudományi és Módszertani Központ, 1981. Népművelési Propaganda Iroda. 88 l. 13 Ft.*)

Könczöl Imre

Rékasy Ildikó: A Szolnok megyei hírlapok és folyóiratok bibliográfiája 1973—1979

Kiegészítés

Öt évvel ezelőtt jelent meg a Szolnok megyei sajtóbibliográfia, amelyet a *Könyvtáros* 1977/5-ös száma ismertetett, s máris hírt adhatunk az első kiegészítés közreadásáról. Öröndetes, hogy a szolnoki könyvtárosok azon melegeben tovább folytatták a sajtóadatok gyűjtését és feldolgozását, nem kellett tehát újra hozzáfogniuk a munkálatokhoz. (Ezzel megelőztek számos olyan megyei könyvtárt, amely sajtóbibliográfiáját már évtizedekkel korábban elkészítette, de a kiegészítéssel máig adós maradt.)

A szolnoki kiegészítő kötet 122 tételt tartalmaz, s amint a bevezetésben a kötetet szerkesztő *Szurmay Ernő* írja, az alapkötethez viszonyítva kevésbé jelentős sajtótermékek adatait tárja fel: inkább olyan üzemi híradókat, diáklapokat mutat be, amelyek részben az alapkötet lezárása, 1972 után indultak, vagy említésük a korábbi adatgyűjtésből kimaradt, esetleg téves, netán hiányos adatokkal szerepeltek. Újra szerepelnek azonban a kiegészítésben az 1972 után továbbélő, rendszeresen megjelenő lapok címadatai, tehát a kötet továbbköveti a sajtótermékek életútját. A 122 tételből 50 olyan periodikára vonatkozik, amely 1972 után indult; az összeállító pótolta

46 korábban indult, de az alapkötetből kimaradt vagy abban hiányosan szereplő lap leírását, és megismételte, illetve kiegészítette 26 továbbélő lap adatait. Különösen a lelőhelyek adatgyűjtését gazdagította lényegesen, s kiegészítette a bibliográfia irodalomjegyzékét is.

Az adatgyűjtés, címléírás, szerkesztés és mutató-apparátus terén a kiadvány rendszere követte az alapkötetben alkalmazott eljárást. A szerkesztő máris jelzi, hogy a következő lépés az eddig megjelent két kötet egybedolgozása lesz. A kumulált kötet teljességre törekvő lelőhelyjegyzéket ad majd, beleértve az időközben beszerzett mikrofilmes sajtóanyag lelőhelyjegyzékét is.

Mindezekből a Szolnok megyei sajtógyűjtésének és feltárásának rendkívüli gondossága látható: a könyvtárosok igyekeznek naprakészen tartani ezt a fontos megyei információs eszközt. A kötet a Verseghy Ferenc Megyei Könyvtár sokszorosító műhelyében készült 400 példányban, jól olvasható sokszorosításban. (1981. *Verseghy Ferenc Megyei Könyvtár, 137 l.*)

Páldy Róbert